

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.092/2025/6.

A tanács tagjai:

Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Véghe dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

felperes (cím)

A felperes képviselője:

Biczi és Turi Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: Dr. Turi György ügyvéd)

Az alperes:

alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács György kamarai jogtanácsos (cím3)

A per tárgya:

Sajtó-helyreigazítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.372/2024/7/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 39.P.21.157/2024/7.

Rendelkező rész

A Kúria a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy az általa szerkesztett hírportál online sajtótermékben 5 napon belül az ugyanott 2024. március 20-án megjelent „cikk címe1” című cikkben a cím alatt, a cikkben alkalmazott átlagos betűszedéssel tegye közzé a következő közleményt:

„Helyreigazítás:

A portálunkon 2024. március 20-án megjelent „cikk címe1” című cikkben valótlanul híreszteltük, hogy felperes arra kérte név urát, a név1 igazgatótanácsának elnökét, hogy biztosítson részesedést egy rokonának a magyar leányvállalatban”.

A Kúria kötelezi az alperes által szerkesztett hírportált üzemeltető név2 Zrt.-t (címe2), hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 137.160 (százharminchétezer-százhatvan) forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A Kúria kötelezi az alperes által szerkesztett hírportált üzemeltető név2 Zrt.-t (címe2), hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 154.000 (százötvennégyezer) forint meg nem fizetett kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes Magyarország vezetője. Az alperes szerkeszti az csatorna neve műsor címe elnevezésű internetes hírportált.

[2] A név3 nevű osztrák hírportálon 2024. március 15-én cikk jelent meg „A cikk címe2” címmel. Ebben a cikkben közlésre került név, a név8 vezérigazgatójának azon nyilatkozata, mely szerint a magyar vezető már korábban is kérte a kereskedelmi cégtől, hogy egy rokonának részesedése legyen a név8 magyarországi leányvállalatában.

[3] Az alperes újságírója 2024. március 17-én 10 óra 46 perckor e-mailt küldött név4nek, a hivatal neve1t vezető helyettes állanév6tkárnak, melyben rögzítette, hogy név, a név1 Group vezérigazgatójának interjút szemlézte egy magyar hírportál, és azok alapján a

vezérigazgató többek között azt állította, hogy a magyar vezető „már kérte a kereskedelmi multitól: engedje meg rokonának, hogy befektessenek a magyar leányvállalatba.” Az alperes újságírója egyebek mellett arra vonatkozóan kérte a felperes válaszát, hogy volt-e ilyen, hogy egy rokona nevében kérte, hogy befektethessen a név8 magyar leányvállalatába? Az e-mailben rögzítésre került, hogy a témával az aznap esti műsor címeben foglalkoznak, ezért a válasza délután három óráig számolnak. A felperes, illetve név5 a megkeresésre nem válaszolt.

[4] A közigazgatási állami szerv nevel az név6 útján 2024. március 18-án közleményt adott ki „A név8-nak a magyar fogyasztók érdekeit kellene szem előtt tartania – a közigazgatási állami szerv nevel visszautasítja a vállalat valótlan állításait.” címmel. A közleményben a következők szerepeltek: „A valótlan és rosszindulatú állításokkal szemben a kormány a családok és a rezsicsökkentés megvédése érdekében azokban a szektorokban – így többek közt a kiskereskedelemben, az energiaszektorban és bankszektorban – vezette be az extraprofitadókat, ahol azok keletkeztek. Ezekben az ágazatokban az energiaválság és azt kísérő, megugró infláció okán olyan extra jövedelmek képződtek, amiért az érintett vállalatok nem dolgoztak meg. A kormány ezeket az extraprofitokat elvonta, az így keletkező bevételek biztosítják a Rezsivédelmi Alap finanszírozását. A magyar kormány elvi álláspontja ugyanis az, hogy a háború, a káros szankciók és az energiaválság árát nem a magyar családoknak kell megfizetniük. A közigazgatási állami szerv nevel hangsúlyozza, hogy a kiskereskedelmi különadót az Európai Unió Bírósága jogszerűnek nyilvánította. Ezzel szemben minden más állítás alaptalan.”

[5] A www.hírportál internetes portálon 2024. március 20-án „„cikk címe1” címmel cikk jelent meg. A cikk lead-je szerint „A magyar kormány az extraprofitadóval „szándékosan célozza a külföldi tulajdonú élelmiszerláncokat” a név8 szerint.” A cikkben rögzítésre került, hogy „A magyar kormány által bevezetett extraprofitadóval „szándékosan célozza a külföldi tulajdonú élelmiszerláncokat”, azért, hogy „kiűzze azokat a magyar piacról”, illetve azért, hogy „azok leányvállalatait a magyar kormányhoz közel álló embereknek adják el” – olvasható az osztrák név8 közleményében, amit a csatorna neve megkeresésére küldött el a cég szóvivője, név7. Az osztrák élelmiszeripari szaklap, a név3 írt arról múlt héten, hogy felperes vezető az egyik rokonának kért részesedést a név8 magyarországi leányvállalatából. Az ausztriai név8 vezérigazgatója, név több osztrák lapnak is beszélt, és a magyar kormány „zaklatásaival” magyarázta, hogy a magyar cégük vagyonának egy részét országba helyezték át. név a napilap nevelnek adott interjújában elmondta, hogy a magyar kormány viszonylag világosan a tudtukra adta, hogy sokkal könnyebb lenne a helyzetük, ha az állam részesedést vásárolhatna a vállalatukban.

[6] A felperes a 2024. április 2-án kelt és az alperes részére 2024. április 8-án kézbesített helyreigazítási kérelmében a 2024. március 20-án kelt az „cikk címe1” című írásbeli közlés miatt kérte az alperestől helyreigazító közlemény közzétételét, megjelölve azt, hogy a cikk mely részét sérelmezi. Az alperes a megkeresésben foglaltaknak nem tett eleget.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[7] A felperes keresetében olyan tartalmú helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni az alperest, amelyből kitűnik, hogy az alperes név állításának közlésével valótlanul híresztelte, hogy a felperes kérte őt arra, hogy engedje meg egy rokonának, hogy befektessenek a név8 magyar leányvállalatába. A felperes való tényként annak közlésére is kérte kötelezni az

alperest, hogy a felperes nem kérte sem név-től, sem a név⁸ kereskedelmi multi bármely tulajdonosától, képviselőjétől vagy munkavállalójától azt, hogy engedje meg rokonának, hogy befektessenek a név⁸ magyar leányvállalatába.

[8] A felperes álláspontja szerint az alperes valótlan tényállítást híresztelt, amelynek valóságát – noha annak bizonyítása őt terhelte volna – nem igazolta.

[9] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte, arra hivatkozással, hogy a felek között két, másik cikkben megjelent, de ugyanezen tartalmú közlés miatt per van folyamatban, amelyben az elsőfokú ítélet kihirdetésére már sor került. Ezen kérelem kapcsán előadta, hogy ugyanazon médium, ugyanazon fórumon, ugyanazon állítása tekintetében folyt le a két másik eljárás, melyre tekintettel az ügyben ítélt dologról van szó.

[10] Az alperes érdemi védekezésként a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a sérelmezett közlés nem állítás, hanem vélemény, sajtószervként két közéleti szereplő közérdekű, társadalmi vitájában elhangzottakat közölte, amely a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 10. §-a alapján nemcsak joga, hanem kötelessége is volt. Előadta: a szabad véleménynyilvánításhoz való jog védelme kiterjed a közügyek megvitatására, illetve a vékony ténybeli alapon nyugvó vélemény védelmére. A cikkben valósághűen adták vissza a nyilatkozó személy kijelentését, megjelölték a hír forrását, illetve előzetesen lehetőséget biztosítottak a felperes részére a cáfolatának kifejtésére. Az alperes előadta azt is, hogy a perbeli cikkhez videó kapcsolódik, amely az írás részét képezi, azt egységesen, összességében kell megvizsgálni.

Az első- és másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

[12] Elsődlegesen a felperesnek az eljárás megszüntetése iránti kérelmére kitérve rögzítette, hogy azt már az eljárás során elutasította. Az kétségtelen, hogy ugyanazon felek között, ugyanazon jog iránt több eljárás is folyamatban volt, tartalmilag ugyanazon kijelentés tekintetében, anyagi jogerőhatás azonban nem volt megállapítható, tekintettel arra, hogy az alperes által hivatkozott további eljárásokban meghozott ítéletek nem emelkedtek még jogerőre. Megállapította továbbá, hogy a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt indított más perben a perindítás hatálya még nem állt be, így a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (1) bekezdés d) pontja, illetve a Pp. 240. § (1) bekezdésének a) pontja alapján nem lenne helye az eljárás megszüntetésének, miután a jelen perbeli sajtó-helyreigazítás iránti kérelem és a felek közötti további eljárások más-más sajtóközleményre, vagyis nem ugyanazon cikkekre vonatkoznak.

[13] A kereset érdemi vizsgálata során rögzítette, hogy a perbeli közlemény közügyek közérdeklődésre számot tartó kérdést mutatott be, mivel az írás témája a felperes által vezetett kormány gazdaságpolitikájához kapcsolódott, amely a megjelenés időpontjában az ország egyik jelentős közéleti kérdése volt. Az olvasók tájékoztatása szempontjából jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes által vezetett kormány döntéseinek milyen hatása lehet a magyarországi kereskedelmi láncokra és az országnak az Európai Unión belüli megítélésére. Rögzítette: maga a kifogásolt közlés névnek, a név¹ vezérigazgatójának egy külföldi lapban tett nyilatkozata ismertetése, összefoglalva és kiegészítve azokkal a háttér- és előzményi információkkal, amelyek az olvasók számára érthetővé teszik a nyilatkozatot. Az osztrák

lapban megjelent eredeti sajtóközleményben megnevezett személy a magyar kormány kereskedelmi láncokat érintő eddigi gazdaságpolitikai döntéseiről és jövőbeli tervezett lépéseiről fejti ki személyes, szakmai álláspontját. Mindezek figyelembevételével arra a következtetésre jutott, hogy sajtóközleményt a maga egészében, és a kifogásolt közlés is egyben a közélet ügyeibe tartozó kérdésekről kifejtett álláspont volt.

[14] Második lépésként azt vizsgálta, hogy a perbeli közlés tényállításnak minősül-e, erre igenlő választ adott azzal, hogy az objektív alapú, bizonyítékokkal alátámasztható, igazolható, konkrét, múltbeli eseményre vonatkozott: kérte-e a felperes vagy sem a név8től annak megengedését, hogy rokona befektethessen a cégbe.

[15] Az elsőfokú bíróság kiemelte: a felperes kiemelkedő jelentőségű közszereplő, ebből következően a személyére vonatkozó közéleti tevékenységét érintő állítások fokozott türéseére köteles. A felperes magánszférájának is van olyan része az elsőfokú bíróság szerint, amelyre vonatkozó közlések esetében a személyiségi jogai az átlagemberekkel azonos mértékű védelmére tarthat igényt, azonban a felperes státuszából következik, hogy ebbe a körbe csak magánéletének legbelső, legintimebb, semmilyen közéleti összefüggéssel nem érintett részei tartozhatnak.

[16] Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak a felperes azon hivatkozását, hogy a sérelmezett közlés tekintetében magánszemélyként jelenítették volna meg, figyelemmel arra, hogy a kormánynak nyilvánvalóan nincsenek rokonai. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli közlés egyértelműen a felperes közéleti tevékenységére vonatkozik, nem magánszféráját érinti.

[17] Az elsőfokú bíróság szerint az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) gyakorlatára is figyelemmel a kifogásolt közlés név nyilatkozata, egy vele készült interjú közlése, ezért figyelemmel kell lenni arra, hogy bár nem sajtótájékoztatóról, de olyan sajátos műfajról van szó, ahol a sajtó tájékoztató szerepe helyett közvetítő szerepe került előtérbe.

[18] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a perbeli sajtóközlemény a név8 vezérigazgatójának nyilatkozatát valósághűen közölte, ahhoz kommentárt nem fűzött, a külföldi szaklapban megjelentek ismertetésére szorítkozott. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az eredeti közleményben a „javasolta”, a perbeli közlésben pedig a „kérte” kifejezés szerepel, mivel ezek szinonimái egymásnak, így szöveghűnek minősíthető a perbeli közlés.

[19] Az elsőfokú bíróság kiemelt jelentőségűnek minősítette azt, hogy az Alkotmánybíróság határozataiban rögzített elvárással megegyezően az alperes lehetőséget biztosított a felperesnek a cáfolatra, tekintettel arra, hogy munkatársa a perbeli cikk megjelenését megelőzően három nappal elküldte a kérdéseit a felperes irányába. Rögzítette: nem volt jelentősége annak, hogy a megkeresésért a felperes személyesen megkapta-e, ez nem róható az alperes terhére. A közigazgatási állami szerv nevel által közzétett közlemény kapcsán azt az álláspontot foglalta el, hogy az nem tekinthető a felperes által az alperes megkeresésére adott válasznak, ez a közlemény nem kifejezetten a perben sérelmezett nyilatkozatot cáfolja, hanem általánosságban jelzi azt, hogy a minisztérium „visszautasítja a vállalat valótlan állításait”. Összességében megállapította, hogy az alperes eleget tett a vezető felperest érintő kifogásolt állítás megjelentetése azon feltételének, hogy az érintettnek lehetőséget kell biztosítani a cáfolatra, a válaszadásra. A Minisztérium közleményét az írásos cikk ugyan nem tartalmazza, de kapcsolódó videóanyagban szerepel.

[20] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes nem volt köteles a perben bizonyítani a nyilatkozó személy által tett kijelentések valóságtartalmát, mivel az nem az alperes saját közlése volt, hanem a vezérigazgató szavait idézte és ezzel az alperes az Alaptörvényben és az Smtv. 10. §-ában írt kötelezettségének eleget téve

tájékoztató egy, a közügyeket érintő kérdéssel. Mindezekre figyelemmel a kifogásolt közléssel kapcsolatban a helyreigazítási kérelmet alaptalannak találta és a keresetet elutasította.

[21] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest perkoltség és a fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.

[22] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan végezte el az ún. alapjogi tesztet és megalapozottan hivatkozott az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatára. Helytállóan állapította meg, hogy a közlés közügyben történt, a felperes kormányfői tevékenységével kapcsolatos, gazdasági kérdéseket érintő állítólagos megnyilvánulására vonatkozik. Ilyen jellegű közlés tekintetében az alperes az alkotmányos feladatának tesz eleget akkor, amikor beszámol a magyarországi olvasók számára arról, hogy egy másik országban más nyelven milyen közlés jelent meg, amely éppen hazánkban tart számot kiemelt közérdeklődésre.

[23] A másodfokú bíróság is kiemelte azt, hogy a perbeli közlés egyértelműen tényállítást, amely arról számol be, hogy egy másik országban milyen közlés hangzott el, ennek megtételéről tudósít. Azért is tényállításról van szó, mert egy múltbéli esemény megtörténtét állították.

[24] Az írásos és a beágyazott videó viszonyát érintően a másodfokú bíróság megállapította, hogy az írásos részben megjelent közlés a videóban található közlés rövidített változata, de lényegi tartalmában megegyezik a videóban elhangzottakkal. Azt is megállapította a másodfokú bíróság, hogy a videó és az írásos rész külön-külön is vizsgálható, mindig az adott ügy egyedi jellegét is szem előtt tartva kell eljárni, de a felperes a jelen esetben maga is a videótartalomban elhangzottakat kifogásolta a helyreigazítás iránti igényében, ami arra utal a másodfokú bíróság szerint, hogy a felperes maga is az írásos részhez szervesen kapcsolódónak tekintette a videó tartalmát.

[25] A másodfokú bíróság ítéletének indokolása ismerte az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozat Indokolásának [50] bekezdését, amely a sajtótájékoztatón elhangzottak objektív közvetítése esetén mentesülést fogalmaz meg a helyreigazítás kötelezettsége alól. Arra is utal, hogy az újabb Alkotmánybírósági gyakorlat már nem követeli meg azt, hogy közéleti politikai vitával kapcsolatos közlés esetén a polgári jogi felelősség alóli mentesüléshez az lenne szükséges, hogy magában a kifogásolt cikkben adjanak lehetőséget az érintett cáfolatára, hanem azt kell figyelembe venni, hogy az érintettnek számos egyéb lehetősége volt saját álláspontjának kifejtésére {3217/2020. (VI. 19.) AB határozat Indokolás [46]}.

[26] Mindezekkel összefüggésben a másodfokú bíróság rögzítette, hogy bár nem sajtótájékoztatóról számolt be az alperes, de egy másik országban megjelenő sajtótermékben, a felperesre vonatkozó, gazdasági hatásokkal járó, állítólagos tevékenységével kapcsolatos, egy, Magyarországon is jelentős piaci részesedéssel bíró kiskereskedelmi lánc vezetőjének megnyilvánulása olyan kiemelt közéleti téma, amely a politikai vitához hasonló megítélést eredményez a sajtószabadság érvényesülésének körében. Megállapítása szerint az alperes valóságban közvetítette a nyilatkozatot a nyilvánossághoz, ahhoz kommentárt nem fűzött. Megjelölte a közlés forrásait.

[27] A másodfokú bíróság is kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a cáfolat lehetőségét az alperes részéről felkínálták. A konkrét esetben az idő rövidségére való hivatkozást nem találta megalapozottnak, hiszen a sérelmezett írás az alperes megkeresését követő harmadik nap elteltével jelent meg. Arra pedig nem volt adat, hogy a felperes esetlegesen a három nap folyamán bármikor is válaszolt volna az alperes megkeresésére.

[28] A másodfokú bíróság kitért arra is, hogy az közigazgatási állami szerv nevel közleményét a kifogásolt közlést közvetlenül követően ismertették a videóanyagban, ami a cikk szerves részét képezi. Megjegyezte a másodfokú bíróság azt is, hogy a felperes pozíciójából következően számos más lehetősége is adott volt az esetleges cáfolatra.

[29] A másodfokú bíróság elvi jelentőséggel rögzítette azt is, hogy a felperes Magyarország vezetője, a sérelmezett közlés kormányfői tevékenységével kapcsolatos, gazdasági kérdéseket érintő állítólagos megnyilvánulására vonatkozik. Mindez közéleti kérdésnek minősül, a felperes kiemelt közéleti szerepe pedig azt eredményezi, hogy a személyiségi jogai védelmének határvonalai a közéleti szereplők közül a legnagyobb mértékben zsugorodnak, a sajtó tájékoztatáshoz való joga pedig ezzel kölcsönhatásban ugyanolyan mértékben tágul.

[30] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító határozatát helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[31] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a keresettel egyező ítélet meghozatalát, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[32] Megsértett jogszabályként hivatkozott az Smtv. 4. § (3) bekezdésére, 10. §-ára és 12. § (1) bekezdésére, az Alaptörvény 28. cikkére, valamint a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) PK 12. számú és 14. számú állásfoglalásaira.

[33] Kérelmének indokolásában előadta, hogy a sajtótájékoztatóról történő tudósításra vonatkozó, az Alkotmánybíróság által kidolgozott kritériumok a jelen esetben nem alkalmazhatóak. A válaszadás felkínálásának lehetőségével kapcsolatban előadta, hogy az csupán látszat-lehetőség volt, nem nyert bizonyítást az, hogy a megkeresést tartalmazó email a felpereshez megérkezett volna, egyébként is az konkrétan egy négyórás határidőt tartalmazott a válaszadásra, amely nyilvánvalóan nem volt elegendő.

[34] A felperes értékelése szerint az EJEB ítéletei alapján megállapítható, hogy a sajtószervek kötelezettsége bemutatni az ellentétes álláspontokat, érvényesülnie kell az „azonos nyilvánosság” alapelvének. Kihangsúlyozta, hogy a sajtószervnek ellenőriznie kell a híresztelés valóságtartalmát és érdemi lehetőséget kell adni mindkét oldalnak az álláspontja kifejtésére, ez pedig a jelen esetben nem valósult meg. A felperes kiemelte: a sajtóhelyreigazítás fontos szerepet tölt be abban a kérdésben, hogy erősítse a sajtó működésébe vetett bizalmat és elősegítse azt, hogy az olvasók, a befogadók valós információk alapján alakíthassák ki véleményüket.

[35] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte annak helyes indokai alapján.

[36] Kiemelte: valóságként közölték a nyilatkozó osztrák személy előadását. A felperes kiemelt közéleti szereplőként tűnni köteles a személyével kapcsolatos kritikai megnyilvánulásokat. Hangsúlyozta: az eljáró bíróságok elvégezték a szükséges alapjogi tesztet, és utalt arra, hogy a felperes családjának szinte valamennyi tagja gazdasági szereplőnek minősül.

[37] Abban a tekintetben, hogy a felülvizsgálati kérelem részletesen hivatkozott a Kúria Pfv.IV.20.852/2024/7. sorszámú ítéletének indokolására, előadta, hogy nem állapítható meg az „ügy-azonosság”, mert a perbeli közlések tartalma jelentős mértékben különbözik, és a jelen eseten igazolhatóan történt megkeresés az alperes részéről a felperes irányába arra nézve, hogy cáfolatát megjelenítsék. Ha a kormányzati kommunikáció belső csatornái diszfunkcionálisan működnek, vagyis a megkeresés nem jutott el a megfelelő helyre, azért az alperes nem tehető felelőssé. Az alperes kihangsúlyozta, hogy közéleti ügyben született cikk, ez EJEB gyakorlata folyamatosan hangsúlyozza a sajtónak a közéleti ügyekben betöltött fontos szerepét az „örkutya” funkció érdemi betöltését. Az ellenkérelemben utaltak arra is, hogy a nyilatkozó személy igen jelentős szerepet tölt be a multi cégnél. Álláspontját szöveghűen közölték és mindenben teljesültek az alkotmánybíróági kritériumok az objektív felelősség alóli mentesülés tekintetében. A cikk nem a szerző állásfoglalását tartalmazza, hanem az osztrák lap cikkének ismertetése történt annak tágabb környezetében.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[38] A felperes felülvizsgálati kérelme alapos az alábbiak szerint.

[39] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának érdemben azt kellett megítélnie, hogy a másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat megsértve mellőzte-e az alperes helyreigazító közlemény közzétételére kötelezését arra hivatkozással, hogy az alperes az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított sajtószabadság, valamint a demokratikus közvélemény kialakulásához való jogát gyakorolta.

[40] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.

[41] Az Smtv. 4. § (1) bekezdése az Alaptörvény fenti rendelkezéseivel összhangban deklarálja, hogy Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét. Ugyanakkor a (3) bekezdés szerint a sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt, vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közérkölcset, valamint nem járhat mások személyiségi jogainak sérelmével.

[42] Az Smtv. 10. §-a a közönség jogaként rögzíti, hogy mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos, és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.

[43] Az Smtv. 12. § (1) bekezdése értelmében, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítása valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, és ehhez képest melyek a való tények.

[44] A Kúria kiemeli: a bíróság Alaptörvény 28. cikkéből következő köteleossége az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatása. Eszerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az

Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Amennyiben egy ügyben felmerül valamelyik alapjog érintettsége, a bíróságnak saját jogértelmezését a jog alkotmányos tartalmával összhangban kell kialakítania. Amint azt az Alkotmánybíróság határozataiban is kifejtette, ez azt jelenti, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenni a releváns alkotmányossági szempontokra [7/2013.(III.7.) AB határozat, 3145/2018.(V.7.) AB határozat].

[45] Az Alkotmánybíróság 3/2015. (II. 2.) AB határozata szerint, ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül jár el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban a jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes {Indokolás [18]}.

[46] A véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatos ügyekben az alapjogok érintettsége miatt megkerülhetetlen az Alkotmánybíróság jogértelmezésének figyelembevétele, az egyes alapjogok érvényesülésének összevetése.

[47] Az Alkotmánybíróság számos esetben foglalkozott a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével és annak jogi korlátaival.

[48] Egyrészt meghatározta, mi a sajtó elsődleges szerepe egy demokratikus állam működésében {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [25]; 3002/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [55]}, amelyet szem előtt kell tartani a közlések megítélésénél. Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy „[a] sajtószabadság – amely felöleli valamennyi médiatípus szabadságát – a szólásszabadság intézménye. A sajtó ugyanis – tevékenységének egyre összetettebb és szerte ágazóbb jellege mellett is – mindenekelőtt a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze {3466/2020.(XII.22.) AB határozat, Indokolás [34]}. A sajtó tehát alkotmányos jogát gyakorolja akkor, amikor a közérdeklődésre számot tartó eseményekről beszámol, azokból következtetéseket von le {3350/2022. (VII.25.) AB határozat, Indokolás [34]}.

[49] Az Alkotmánybíróság által meghatározottak alapján, bár a sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanságok közzétételére, de e körben is szükség van olyan alkotmányossági megfontolások mérlegelésére, mint a közügyekre vonatkozó információk áramlásának érdeke, illetve a sajtó viszonya az általa közölt kijelentésekhez. Közéleti szereplők közvetlen megnyilatkozásairól szóló tudósítás esetén ezek a szempontok különös súllyal esnek latba {34/2017. (XII. 11.) AB határozat Indokolás [41]-[42]}.

[50] Az Alkotmánybíróság a korábbi gyakorlatára támaszkodva alakította ki azt az alapjogi tesztet, amelyet vizsgálva lehet megállapítani, hogy az adott esetben a véleménynyilvánítási szabadságot vagy az érintett jóhírnevét kell-e előtérbe helyezni [3329/2017. (XII.8.) AB határozat, 3357/2019. (XII.16.) AB határozat]. Ennek során elsőként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés közügyben való megszólalást jelent-e, tehát a közügyek szabad megvitatásával áll-e összefüggésben. A következő kérdés, amiben a bíróságnak döntenie kell, az az, hogy a közöltek tényállításnak vagy értékítéletnek minősülnek-e. Végül pedig azt kell vizsgálni, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: a véleménysszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása.

[51] A fentiek alapján az ügyben elsőként a közlés megítélése során arról kellett döntenie, hogy az közügyekben való megszólalást jelent-e, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát,

kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat, és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként értékelni kell a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi [13/2014.(IV.18.) AB határozat].

[52] Az ügyben eljáró bíróságok helytállóan indultak ki abból, hogy a felperes Magyarország vezetőeként politikai közszereplő. Azt is helytállóan állapították meg, hogy a cikk témája, a név8 multicég magyarországi vállalata és a magyar kormány vitája, a gazdasági érdekellentétek bemutatása, tehát a cikk témája egyértelműen közügyek vitatásához kapcsolódik, ezért a véleménynyilvánítás szélesebb körű védelmét élvezi [13/2014.(IV.18.) AB határozat].

[53] Ezt követően hasonló szempontok alapján abban kellett állást foglalni, hogy a sérelmezett közlés értékítéletnek, vagy tényállításnak minősül-e. A véleményszabadság gyakorlásának határai ugyanis a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, vagy tényállításnak minősül-e.

[54] Ennek a megkülönböztetésnek azért van kiemelt, a kereset megalapozottságát meghatározó jelentősége, mert a sajtó-helyreigazítás mint különleges személyiségvédelmi eszköz értékítélettel megvalósított véleménynyilvánítás tekintetében nem alkalmazható. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita ugyanis önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja.

[55] A véleményszabadság nemcsak bizonyos felfogások vagy eszmék, hanem magának a véleménynyilvánításnak a lehetősége előtt nyit szabad utat. Ebből következik, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. A közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében pedig bizonyos fokú túlzást, provokációt is magában foglalhat. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság ebben az esetben is rögzíti, hogy a véleménynyilvánítási szabadság határa mások emberi méltóságából fakadó becsület és jóhírnév védelme [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39-40]].

[56] A Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásának II. pontja alapján kialakult, és a Kúria precedens határozataival megerősített joggyakorlata alapján a per tárgyát képező cikket a maga egészében kell értékelni, mivel a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni (Pfv.IV.20.842/2022/5., Pfv.IV.20.685/2021/4., Pfv.IV.20.619/2021/4., Pfv.IV.21.483/2021/5.).

[57] A jelen esetben az írásos cikk és a videótartalom önállóan is, és együttesen is értékelhető. A per közvetlen tárgyává tett írásos részben alapvetően az osztrák név8 álláspontja kerül ismertetésre, a cikk címe: „Osztrák név8: a magyar kormány »szándékosan célozza a külföldi tulajdonú élelmiszerláncokat«”. A név8 álláspontjaként került közlésre, hogy a magyar kormány az extra profit adóval szándékosan célozza a külföldi tulajdonú élelmiszerláncokat azért, hogy kiűzze őket a magyar piacról, illetve azért, hogy azok leányvállalatait a magyar kormányhoz közel álló embereknek adják el. Ezeket a megfogalmazásokat az csatorna neve kérésére küldött név8-közleményből idézik, amelyet a cég szóvivője, név7 küldött. Ezt követően szerepel a cikkben annak leírása, hogy az előző héten az osztrák élelmiszeripari szaklap, a név3 írt arról, hogy „felperes vezető az egyik rokonának kért részesedést a név8 magyarországi leányvállalatából”. Azt is közlik, hogy név több osztrák lapnak nyilatkozott és a magyar kormány „zaklatásaival” magyarázta, hogy a magyar cég vagyonának egy részét országba helyezték át. Ugyancsak az ő nyilatkozataként

közlík – amelyet az osztrák napilap nevel című lapnak adott – hogy a magyar kormány világosan a tudtukra adta, hogy sokkal könnyebb lenne a helyzetük, ha az állam részesedést vásárolhatna a vállalatukban.

[58] Ezt követően a cikk visszatér a név8 közleményére azzal, hogy a magyar kormány velük szemben diszkriminatív lépéseket vezetett be, a gazdaság stabilizálására hivatkozva. A kormány cselekvéseként írják le azt, hogy főleg a külföldi tulajdonú élelmiszerboltokban tartottak ellenőrzéseket és bírságot is szinte csak ezek a cégek kaptak. A név8 idézett közleménye kitér arra is, hogy az árstoppal a külföldi szupermarketek működését korlátozta a magyar kormány, amely nyomást akar gyakorolni a cégekre azért, hogy magyar cégeknek vagy a kormánnyal szoros kapcsolatban álló személyeknek adják el részvényeiket vagy távozzanak a magyar piacról. Azt is idézik a multi közleményéből, hogy az osztrák kormány is elvesztette a türelmét az ügyben és formálisan is jelezte aggodalmát az Európai Bizottságnak. A cikk beszámol arról is, hogy az osztrák szövetségi munkaügyi és gazdasági miniszter, valamint a külügyminiszter levelet írtak az Európai Bizottság elnökének, akik bírálták a szabadságjogokba való beavatkozást és a diszkriminatív intézkedéseket. A perbeli közlés tehát ebben a szövegösszefüggésben helyezhető el.

[59] A felperes a személyére vonatkozó közlésben szereplő állítás valóságtartalmát cáfolta, annak valótlan híresztelése miatt kérte az alperes helyreigazításra kötelezését.

[60] A közlés tényállítás – és nem véleménynyilvánítás –, ha a kijelentés konkrét múltbéli tevékenységre, eseményre vonatkozik. Amennyiben az állítás valóságtartalma legalább részben ellenőrizhető, igazolható, akkor tényállításról van szó, szemben a vélemény általánosító megfogalmazásával, mely nem ellenőrizhető és nem igazolható.

[61] A sajtószabadság, a véleménynyilvánítás szabadsága nem jelenti azt, hogy közéleti vitában, adott esetben a kormány és a cégcsoport vitájában bármiféle valótlan tény közölhető egy másik magán- vagy jogi személyről, és annak helyreigazítására nem kerülhet sor a sajtószabadságra hivatkozással. A név8 és a kormány vitájáról szóló tájékoztatás nem juthat el odáig, hogy a sajtószabadságra és a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozással olyan információt fűzzenek a cikkben közöltekhez, aminek körülményeit, valóságát semmilyen módon nem támasztották alá. Az ugyanis – ahogyan az Alkotmánybíróság határozataiból is következik – nem eredményezi a közügyek szabad vitatásának korlátozását, hogy valakiről olyan valótlan tényről állítanak, vagy híresztelnek, ami sérti az emberi méltóságból fakadó jóhírnév és becsület védelmét. A Kúria – az Alkotmánybíróság értelmezésével egyező – megítélése szerint a véleménynyilvánítási jog szabad gyakorlása nem vezethet odáig, hogy az érintettől jóhírnevét, becsületét sértő valótlan tényeket híreszteljenek.

[62] A mástól származó értesülés továbbadása (híresztelése) az Smtv. 12. § (1) bekezdésének fent idézett rendelkezése szerint önállóan is alapot jelenthet sajtó-helyreigazítás elrendelésére.

[63] A Legfelsőbb Bíróság Kúria PK 14. számú állásfoglalása – amelyet a Kúria számos precedens határozatában megerősített (például Pfv.IV.21.439/2019/5., Pfv.IV.20.741/2020/5.) – úgy rendelkezik, hogy a sajtóközlemény kifogásolt tényállításainak valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Az olyan sajtóközlemény valóságát is általában a sajtószerv köteles bizonyítani, amely híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét.

[64] Az a körülmény, hogy nem az alperes saját állításai szerepelnek a cikkben, nem változtat azon, hogy a tényállításokat közzétette, azokat széles nyilvánosság előtt híresztelte, ez pedig megalapozza a valóság bizonyítására irányuló kötelezettségét.

A jogsértő tartalom bármilyen módon történő hozzáférhetővé tétele híresztelést jelent, más személy jogsértő nyilatkozatának továbbadásáért pedig a híresztelő a jogszabály rendelkezése folytán önmagában a továbbítás megtörténte miatt objektív felelősséggel tartozik.

[65] A közlés a másik fél álláspontjának kritika nélküli bemutatása, az információ ellenőrzés nélküli átvételével híreszteli azt, hogy a vezető a cikkben leírt módon járt el. Ennek azonban a perben semmilyen valóság alapját nem tudta bemutatni az alperes.

[66] Ez a bizonyítatlanul maradt állítás, annak híresztelésével, hogy a felperes családtagja részére kért tulajdonosi részesedést a cégben, a felperes személyét érintően nem lényegtelen, hanem jelentős súlyú kijelentés, amely egyértelműen olyan színben tünteti fel a felperest, mint aki a pozícióját felhasználva, azzal visszaélve kívánja megszerezni a részesedést a cégből, ezáltal – annak valótlansága esetén – alkalmas arra, hogy a felperes személyiségi jogait sértse, megítélését hátrányosan befolyásolja.

[67] Az alapjogi teszt lefolytatása alapján megállapítható volt, hogy a minden ténybeli alap nélküli, valótlán tény híreszteléséhez nem fűződött nagyobb közérdek, mint a felperes személyiségi jogai védelméhez. Arra, hogy az alperes a felperes személyiségi jogait sértő, valótlán közlést híreszteljen, a hivatkozott közéleti vita sem szolgálhat alapul.

[68] Nem jelenti a sajtószabadság, a véleménynyilvánítási szabadság korlátozását, a sajtószerv teljesíthetetlen követelmények elé állítását az, ha a sajtószervtől a bírósági joggyakorlat megköveteli, hogy híresztelésként személyiségi jogot sértő közléseket ne tegyenek hozzáférhetővé.

[69] A Kúria rögzítette a perbeli híresztelés közlésével kapcsolatos elvi álláspontját a Pfv.IV.20.852/2024/7. sorszámú ítéletében, az abban foglalt álláspontjától a jelen esetben sem kíván eltérni.

[70] Így a Kúria Pfv.IV.20.995/2023/4. számú precedens ítéletében rámutatott: „a következetes és egyértelmű ítélkezési gyakorlat szerint a jogszabály megfogalmazására is figyelemmel, valótlán tény híresztelése (a mástól szerzett értesülés továbbadása) is helyreigazításra adhat alapot, a sajtószerv alappal nem védekezhet azzal sajtó-helyreigazítási eljárás esetén, hogy a mástól származó értesülést adta csupán tovább.” Ezzel azonos módon foglalt állást a Kúria Pfv.IV.20.442/2024/4. számú szintén precedens határozatában, amikor kimondta, hogy a „sajtó-helyreigazítási perben a sajtószervet objektív felelősség terheli a más személytől származó értesülés továbbadásáért (híresztelésért). Amennyiben a kifogásolt tényállítás valóságát a sajtószerv nem tudja bizonyítani, helyreigazítás közzétételére köteles, amennyiben a kifogásolt közlés a felperes megítélése szempontjából nem tekinthető lényegtelennek.”

[71] A híreszteléssel kapcsolatban a Kúria a Pfv.IV.20.352/2023/5. számú precedensként közzétett döntésében úgy fogalmazott: a közéleti szereplők nyilatkozatairól tudósító média akkor mentesülhet a közzétett tények valóságtartalmának ellenőrzésére vonatkozó kötelezettsége alól, ha az újságíró a más személyek nyilatkozatait hűen, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölve, saját értékelés nélkül közvetíti a közvélemény felé és az érintett személy nyilatkozatának teret enged.

[72] A Kúria szerint a jelen esetben egyértelműen megállapítható, hogy az osztrák szakmai újság cikkében szereplő, az érintett cég vezetője által tett nyilatkozat, vagyis mástól származó tényállítás továbbadásáról, híreszteléséről van szó.

[73] A Kúria szerint az is megállapítható volt, hogy önmagában állóan a kifogásolt kitétel mint tényállítás bizonyítása nem történt meg, A sajtószerv társadalmi rendeltetését azonban csak akkor tudja betölteni, ha híven tájékoztat a valóságról és közléseivel nem sérti mások személyiségi jogait és érdekeit. Ezért a sajtó-helyreigazítási keresettel szemben az alperesnek

kell bizonyítani a sajtóközleményben állított tény valóságát. A perben vitás tény, vagyis a felperes megkeresését az alperesnek kellett volna bizonyítania.

[74] Az Alkotmánybíróság többek között a 7/2014. (III. 7.) AB határozatának indokolásában kifejtette, hogy a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. A demokratikus közvélemény és akaratképzés közösségi szempontja alapján pedig éppen a sokszínű társadalmi és politikai nézetek szabad kifejezése minősül a legmeghatározóbb követelménynek. A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás, és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelenti a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A sajtónak alkotmányos küldetése, hogy a közhatalom gyakorlóit ellenőrizze, aminek szerves részét képezi a közügyek alakításában résztvevő személyek és intézmények tevékenységének bemutatása és – akár rendkívül éles hangú – kritikája {Indokolás [45], [47]–[48]}.

[75] Ugyanezen határozatában az Alkotmánybíróság azt is rögzíti, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. Mindazonáltal a szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások között. Míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt {Indokolás [49]}. Ugyanitt rögzíti az Alkotmánybíróság azt, hogy a politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. Ennek indoka az, hogy a demokratikus jogállam intézményeinek és a demokratikus közéletet hivatásszerűen alakító politikusoknak a szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája a társadalom tagjainak, az állampolgároknak, valamint a sajtónak olyan alapvető joga, amely a demokrácia lényegi eleme. A tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét {Indokolás [50]}. A határozat indokolása ugyanakkor azt is tartalmazza, hogy az okozott bírálhatóság nem jár az érintettek emberi méltósága, magánélete és jóhírneve védelmének kiüresedésével {Indokolás [62]}. Ezen határozat a Ptk. 2:44. § értelmezése kapcsán született. Ennek (1) bekezdése szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.

[76] A sajtó objektív felelősségének legalább részleges feloldásával foglalkozik híresztelés esetében az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozata, amelyre mindkét fél hivatkozott. Ez a határozat elvi jelentőséggel rögzítette, hogy az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt sajtószabadságból fakadó alkotmányos követelmény, hogy a közéleti szereplők sajtótájékoztatóján a közügyek vitájával egymást érintően tett kijelentésekről hűen, saját értékelés nélkül tudósító, a közlések forrását egyértelműen megjelölő és a jóhírnevet esetleg sértő tényállításokkal érintett személy cáfolatának is helyet

biztosító vagy a válaszadás lehetőségét felkínáló médiatartalom-szolgáltató tevékenységét nem lehet a személyiségi jogsértés polgári jogi szankcióit megalapozó híresztelésként értékelni. Az alperes a jelen perben kiemelten hivatkozott ezen határozatra azzal, hogy bár nem sajtótájékoztató keretében történt a közlés, ugyanakkor a követelményeknek mindenben megfelelt, hiszen torzítás, változtatás nélkül tette közzé a perbeli megfogalmazást, annak forrását pontosan megjelölte és a felperes sajtóbeli képviselőjére jogosult személyt a kérdéssel előzetesen kifejezetten megkereste. A felperes ezzel szemben azt adta elő, hogy a jelen esetben nem sajtótájékoztató zajlott, a felperes részére a válaszadás lehetőségét ténylegesen nem kínálták fel, legfeljebb látszat-megkeresés történt, de az sem megfelelő formában és megfelelő határidővel.

[77] Az Alkotmánybíróság egy másik határozatában kiemelendőnek tartotta, hogy a politikai viták során az ennek keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása, nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznap értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában résztvevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a befogadók számára. A mérlegelés tehát egyértelműen túlmutat a kijelentés elemeinek pusztán bizonyíthatósági tesztrel történő vizsgálatán, és az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli. Ha az egymásra tett kijelentések közvetlenül a politikai szereplők politikai tevékenységére, programjára, vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkozik, akkor – még ha állító módon fogalmazták is meg – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmeződése {Alkotmánybíróság 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [38]; 3111/2022. (III. 23.) AB határozat, Indokolás [29-32]}.

[78] A Kúria álláspontja szerint az Alkotmánybíróság ismertetett gyakorlata nem értelmezhető oly módon, hogy közéleti kérdésekben zajló vita ismertetése esetén, az annak során felmerülő valótlan tényállítások önmagában a közéleti vitára tekintettel automatikusan véleményként értelmezendők lennének. Minden esetben vizsgálni kell a vitatott tényállításnak, híresztelt közlésnek az adott sajtóközleményben betöltött szerepét, súlyát, az eset összes körülményeit annak megítélésénél, hogy a vitatott tényállítás az olvasók, a befogadók számára ténylegesen véleményként értelmeződik vagy sem. Nem hanyagolható el az a körülmény sem, hogy a sajtószerveknek a nyilvános közlés kapcsán a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlása során, kötelezettségei is vannak.

[79] A tényállítások és a vélemények megítélésének elkülönítése kapcsán az Alkotmánybíróság aláhúzta azt is, hogy a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valóban bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával, vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról, és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [41]}.

[80] Az EJEB az Axel Springer v. Germany ügyben (8964/18) hangsúlyozta, hogy az elfogadható kritika határai tágabbak egy közszereplőként eljáró politikus tekintetében, mint egy magánszemély vonatkozásában. Ez a tűrési kötelezettség azonban nem foglalja magában a ténybeli pontatlanságok eltűrésének kötelezettségét.

[81] Az EJEB a Khural and Zeynalov v. Azerbaijan ügyben (55069/11) saját gyakorlatára visszautalással kifejtette, hogy ami az információszerzés módját és annak valóságtartalmát illeti, az Emberi Jogok Európai Egyezménye nem garantálja a véleménynyilvánítás teljesen korlátlan szabadságát, még a komoly közérdeklődésre számot tartó ügyekről szóló sajtóvisszhang tekintetében sem. A véleménynyilvánítás szabadsága „kötelességet és

felelősséget” is von maga után, amelyek a médiára is vonatkoznak. E „kötelességek és felelősségek” miatt a 10. cikk által az újságíróknak a közérdekű kérdésekről való tudósítással kapcsolatban nyújtott védelme attól a feltételtől függ, hogy jóhiszeműen, az újságírói etikának megfelelően, pontos és megbízható tájékoztatás érdekében jártak-e el. Ugyanezen határozat indokolásában az EJEB kiemelte azt is, hogy a sajtószerv közérdekű „örkutya” funkcióval rendelkezik, és komoly közérdeklődésre számot tartó kérdésekről tudósít, ebben az esetben is kötik a 10. cikk szerinti „kötelességek és felelősségek”, ezért jóhiszeműen kell eljárni annak érdekében, hogy az újságírói etikának megfelelően, pontos és megbízható tájékoztatást nyújtson. Ez az elv jelenik meg az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában is.

[82] Az Smtv. 13.§-a a lineáris médiaszolgáltatók vonatkozásában azt írja elő, hogy kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kiegyensúlyozottan tájékoztatni.

[83] Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az Smtv. 13. §-ában foglalt tájékoztatási kötelezettségének tett eleget az írás megjelentetésekor. A Kúria Pfv.IV.20.625/2022/5. és Pfv.IV.20.842/2022/5. számú ítéletében is hangsúlyozta: az Alkotmánybíróság 3/2015. (II. 2.) AB határozatában deklarálta, hogy a közügyek alakulására befolyással levő történéseket, körülményeket, összefüggéseket feltárja és ezeket a nyilvánosság tudomására hozza. Azonban ez a kötelezettség nyilvánvalóan csak a valós események, létező történések, tények, összefüggések bemutatására vonatkozó kötelezettséget jelenti, és nem terjed ki az ellenőrizetlen, valótlan megállapítások megtételére.

[84] A Kúria a fenti precedens határozatain túl számtalan döntésében alapította arra döntését, hogy a híresztelt tények közzététele bizonyítás hiányában jogsértő, és megalapozza a sajtó-helyreigazítás kötelezettségét. A Kúria ezen, a jogszabályon és az Alkotmánybíróság, valamint az EJEB döntésein alapuló jogértelmezésétől ebben az ügyben sem kíván eltérni.

[85] A jelen esetben az alperes előadta, hogy azon kötelezettségének is eleget tett, hogy megkísérelje ismertetni a felperes álláspontját, megkeresték név4t, a felperes sajtófőnökeként ismert politikust még 2024. március 17-én, és a megkeresésben a perbeli nyilatkozat valóságtartalmára is rákérdeztek. A 2024. március 17-én eljuttatott elektronikus levélben, amely 10 óra 46 perckor kelt az alperes részéről aznap 15 óráig adtak határidőt a válasza azzal, hogy az aznapi műsor címeben kívánnak foglalkozni az eseménnyel, híradással. A kísérlet ténye a Pfv.IV.20.065/2025. számú perben igazolást nyert. A perbeli cikk három nappal később jelent meg, válasz a konkrét kérdésre addig sem érkezett.

[86] Minderre figyelemmel azt kellett megítélni, hogy ez a megkeresés érdemi lehetőséget jelentett-e a felperes számára a cáfolat kifejezésére. A Kúria álláspontja szerint név4 személyében az alperes részéről megfelelő személyhez fordultak, az adott személy tisztségénél fogva. Ugyanakkor nem volt figyelmen kívül hagyható az, hogy ez a megkeresés nem a perbeli cikkel kapcsolatban született, hanem a 3 nappal korábban megjelent híradáshoz kapcsolódott, ráadásul 3 nappal korábbi lezáró határidőt tartalmazott a válasz időbeliségére – ilyen körülmények között a Kúria szerint nem tekinthető a jelen perbeli cikk tekintetében adekvát válaszadási lehetőség felkínálásának. A kormány álláspontjának közlése a konkrét közlésre érdemi válaszként nem volt kezelhető („minden más állítás valótlan”), hiszen az a kellő konkrétságot teljességgel mellőzte.

[87] Ebben a jogvitában ez azt jelenti, hogy az alperes, mint sajtószerv természetesen jogosult volt beszámolni eseményként a kormány és az élelmiszerlánc gazdasági kérdésekben kialakult vitájáról, a cégcsoport vezetőjének nyilatkozatáról, de kellő gondosságot tanúsítva, legalább is kísérletet kellett volna tennie a cikkben megjelenített állítással ellentétes álláspont megismerésére. Ez az eljárás felel meg az EJEB gyakorlatának is, amely szerint a válaszadási

jog a sérelmet szenvedett fél szólásszabadságának része (Melnychuk v. Ukraine 28743/03.), tehát nem a sajtószabadság korlátozását jelenti, hanem éppen a véleménynyilvánítás szabadságának biztosításához járul hozzá.

[88] A Kúria szerint ebben a körben nem alapos az alperes hivatkozása az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozatára, mert a jelen esetben nem sajtótájékoztató tartalmának ismertetésére került sor. Az eljárás során abban nem merült fel kétség, hogy a közlés során az alperes a multinacionális cég vezetőinek szavait pontosan idézte, ugyanakkor a jelen esetben nem élő sajtótájékoztatón elhangzottak azonnali ismertetése történt, ugyanis az alperes részéről az adott esetben szerkesztett anyagot közöltek.

[89] Az Alkotmánybíróság egyik határozatában visszautalt a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban megállapított alkotmányos követelményekre. Megállapította, hogy egy sajtótudósítás akkor esik kívül a híresztelés értelmezési körén, ha a médiatartalom fókuszában kizárólag a közéleti vitában résztvevő személyek megnyilvánulásainak naprakész és hiteles becsatornázása áll {3002/2008 (I.10) AB határozat Indokolás [77]}.

[90] Mindezen körülmények alapján a perbeli közlés kapcsán a Kúria szerint az volt megállapítható, hogy a perbeli állítás közzététele az alperes részéről valótlan tényállítás híresztelésének minősül, amellyel kapcsolatban az alperes, mint sajtószerv az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének a perben nem tett eleget. Ebből pedig az következik, hogy az alperes sajtó-helyreigazítás közzétételére köteles. A Kúria szerint az eljárás bíróságok helytelenül jutottak arra a következtetésre, hogy a vitatott kijelentés az olvasók számára a közlemény egészéből következően véleményként lenne értelmezhető, és ezért kizárt a sajtó-helyreigazítás alkalmazása. A sajtószerv a helyreigazítási felelősség megkerülése érdekében nem hivatkozhat csupán arra, hogy más sajtószervtől származó értesülést tett közzé, és annak tartalmát nem torzította el.

[91] A felperes, illetve hivatali apparátusa számára nem vitatható módon számos lehetőség állt rendelkezésre arra, hogy a perbeli kijelentésre reflektáljon, kifejtse azzal kapcsolatos álláspontját, ez azonban nem érinti azt a körülményt, hogy a sajtószervnek a korábbiaknak megfelelően megfelelő gondossággal kell eljárnia, különös tekintettel szerkesztett tartalom esetében.

[92] A véleménynyilvánítási szabadság vizsgálatánál figyelembe kell venni az alkalmazandó jogkövetkezmény jellegét és súlyosságát is (EJEB Cumpăna and Mazare v. Romania 33348/96.).

[93] Ebben a körben a Kúria fontosnak tartja kiemelni azt, hogy a sajtó-helyreigazítás elrendelése a lehető legminimálisabb beavatkozásnak minősül a sajtószerv érdemi tevékenységébe, vagyis nem fejt ki az alperes tevékenységére nézve „chilling effectet”, nem jár különösebb költségekkel sem. A helyreigazítási kötelezettség elkerülése érdekében, nem támaszt semmilyen rendkívüli kötelezettséget a sajtószerv irányába, kizárólag azt, hogy a más sajtószervtől átvett sajtóközlemény esetében is az átvevő sajtószerv legalább kísérletet tegyen a másik fél álláspontjának megismerésére, illetve közzétételére. A sajtó-helyreigazítás elrendelése érdemben nem érinti a közügyekre vonatkozó információk szabad áramlását, nem tartalmaz „büntetést”, vagy kártérítési kötelezettséget, teljesítése külön költségeket nem igényel, és nem jelenti a perbeli cikk egésze törlésének kötelezettségét sem.

[94] Mindezekre tekintettel a felperes megalapozottan igényelte helyreigazító közlemény közzétételét.

[95] A Kúria a helyreigazítás szövegét a precedens határozatokkal (így például Pfv.IV.20.079/2021/4., Pfv.IV.20.095/2024/6.) megerősített PK 15. számú állásfoglalás alkalmazásával, a helyreigazítási kérelem és az ellenkérelem korlátai között maga állapította meg. A Kúria ebben a körben mellőzte a felperes azon igényének teljesítését, hogy a való

tények közlése körében ismételten közzétételre kerüljön, hogy a felperes nem kereste meg a név⁸ vezetőit a cikkben leírtak teljesítése érdekében. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis, valós tények külön közlésére kizárólag akkor van szükség, ha a helyreigazító közlemény korábbi részéből az igény lényege nem ismerhető meg. Annak rögzítése, hogy a híresztelés valótlan tartalmú volt, a jelen esetben külön megerősítésre nem szorul.

[96] A helyreigazítás szövegének ilyen módon történő megállapítása nem minősül a kereset részleges elutasításának, mert a Kúria ebben a körben kizárólag a bíróságoknak a szöveg megállapítására vonatkozó lehetőségével élt.

[97] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítélete sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, amikor az alperes által híresztelt valótlan tényállítást véleménynek tekintve, a helyreigazítási keresetet elutasította, ezért a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a helyreigazítást a rendelkező rész szerint elrendelte.

A döntés elvi tartalma

[98] Sajtó-helyreigazítási kötelezettség vizsgálata körében a hatályos magyar jogszabályok megállapítják a sajtószerv felelősségét a más személytől (sajtószervtől) származó értesülés továbbadása, híresztelése esetében is. A helyreigazítási felelősség fennállásának vizsgálata során, tekintettel kell lenni az adott eset összes körülményére. A közéleti szereplők esetében a szabad véleménynyilvánításhoz való jog határai tágabbak az általánosnál, azt kell megítélni, hogy a közfelfogás szerint a kifogásolt híresztelt tényállítás az eset összes körülményére figyelemmel, véleménynyilvánításként értelmezhető-e. Ennek során értékelni szükséges a vitatott közlésnek az egész sajtóközleményben betöltött szerepét is. A sajtószervek a véleménynyilvánítás közvetítésében játszott kiemelkedő fontosságú alkotmányos szerepüket, a szakmai szabályok megtartásával felelősséggel kötelesek gyakorolni.

Záró rész

[99] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján pervesztes alperes működéséért felelős gazdálkodó szervezetet kötelezte a felperes képviselőt ellátó ügyvédi iroda munkadíjában jelentkező első-, másodfokú, és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. Miután a felperesi képviselő részletezett költségigényt nem terjesztett elő, ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint a 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

[100] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illetéket a pervesztes alperes kiadója köteles az államnak megfizetni. A fizetendő illeték mértékét a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdés b), c) d) pontja, a 42. §, (1) bekezdés a) pontja, a 46. § (1) és (4) bekezdése, valamint az 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg. A Kúria tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie, az illeték megfizetése az Itv. 78. § (4) bekezdése alapján a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának számát, és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria figyelmezteti az alperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[101] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján – az alperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2025. március 19.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró